

sig mere og mere hos mig. Og det er en Anskuelse, som ikke blot Venstre har delt, men som ogsaa — som det ærede 3die Medlem for 1ste Kreds (Rambusch) sagde i Dagsmødet — er bleven delt af det gamle nationalliberale Parti, det, som jeg kendte nøje og for Resten i min Ungdom har tilhørt, fordi jeg saa op til dette Partis Medlemmer i 1849. Jeg ved nøje, hvorledes det gamle nationalliberale Parti havde samme Anskuelse og var imod Københavns Landbefæstning, det var ikke muligt at faa Flertal for denne her paa Rigsdagen, saa længe dette Parti havde Magten. Det ærede 3die Medlem for 1ste Kreds nævnedes adskillige Medlemmer deraf, jeg kunde nævne flere. Hvis ærede Medlemmer ville gøre sig den Ulejlighed at se efter i Rigsdagstidende for 1866—67 — det er nemlig godt sommetider at grave op i gamle Rigsdagstidender —, ville De finde, at en Mængde Nationalliberale fuldstændig delte min Anskuelse i saa Henseende. Men det er ikke blot Medlemmer af det Parti, der have delt den Anskuelse. Mænd, som jeg ikke kan regne som tilhørende det Parti, Ministeriet Frijs f. Eks., var heller ikke med paa Københavns Landbefæstning; dets Krigsminister, General Raasløff, sagde under Forhandlingen om Nedlæggelsen af den gamle Fæstning — den gamle Fæstning blev nedlagt ifølge Lov af 6. Juli 1867 —, at der havde ganske vist været Ønsker oppe om at sætte noget i Stedet, om at faa en ny Landbefæstning i Stedet for den gamle, som man nu nedlægger — saadanne Ønsker var jo oppe i Forsvarskommissionen af 1866, men der var ikke Flertal derfor —, men det var blevet opgivet af to Grunde. Jeg beder nu ærede Medlemmer lægge Mærke til de to Grunde. Den første Grund var denne, at vi magtede ikke, evnede ikke at udføre en virkelig Fæstning omkring København. Den anden var den, at vi ere ikke i Stand til at besætte en virkelig Fæstning omkring København med det Mandskab, der staaer til Raadighed, idet vi nemlig ikke kunne gøre Regning paa at overføre Tropper fra Jylland og Fyn. Det er omtrent det samme, som vi gøre gældende den Dag i Dag, de samme Grunde, som Krigsministeren i Ministeriet Frijs gav. Den samme Krigsminister sagde, da han forelagde Lovforslaget i Folketinget, bl. a. følgende, som jeg med Formandens Tilladelse maatte læse op, det er kun 3—4 Linier: „Det er nu Regeringens Anskuelse, at København bør søge sit Forsvar i en veludrustet og velorganiseret Hær, som

kan forhindre en Landgang eller, naar en saadan har fundet Sted, kan møde Fjenden i aaben Mark og slaa ham tilbage, hvorhos København tillige maa søge sit Forsvar i Flaaden og Søforterne.“ Det er jo Ord, som meget nær falde sammen med de Betragtninger, vi have gjort gældende i Forsvarskommissionen og i denne Sal og gøre gældende baade her og der. Det er altsaa ikke saadan nogen særlig Venstreanskuelse, men den har været delt af mange. Skulde jeg sige noget i modsat Retning, kunde jeg fristes til at sige, at den modsatte Opfattelse om Københavns Landbefæstning er en Partianskuelse. Det vil jeg nu imidlertid ikke sige, men jeg vil sige, som sandt er, at den er opvokset i Læ af Provisorismen, den har først faaet rigtig Kraft, da Provisoriet trak op her til Lands, da først vandt den tillige Tilslutning i større Kredse. Dette altsaa med Hensyn til den „forældede Partianskuelse“. I den Sag, vi beskæftige os med, er det en af mine bedste Følelser og bedste Tanker, at jeg er imod Københavns Landbefæstning. Derfor forlanger jeg af ærede Medlemmer, at enten de dele den eller ikke, skulle de ikke ringeagte min Følelse i saa Henseende, og jeg forlanger den respekteret.

Dernæst vil jeg sige, at mit personlige Standpunkt og for Resten ogsaa mine Venners Standpunkt i Forsvarskommissionen har intet med Partipolitik at skaffe. Jeg har saavel i Forsvarskommissionen — ærede Kolleger, som have siddet der sammen med mig, kunne bevidne, hvad jeg siger — som udenfor Forsvarskommissionen Gang paa Gang hævdet, at det var en Ulykke for Forsvarssagen, at den var kommen ind i den provisoriske Kamp. Derved har Forsvarssagen lidt ubodelig Skade, og det vilde være en Ulykke, hvis Forsvarssagen igen skulde blive kædet sammen med Partipolitikken og muligvis druknet i Partipolitik. Jeg har advaert, saa godt jeg kunde, imod, at det skete. Jeg har sagt, som jeg sagde forleden, at det maa være os om at gøre, saa sandt vi have Forsvarssagen kær, at finde en lykkelig Løsning og om at gøre at komme hinanden i Møde og gøre Indrømmelser. Det mener jeg, vi have gjort fra vor Side, og derfor har jeg Lov til at sige, at mit Standpunkt i denne Sag, særlig overfor Københavns Befæstning, har intet som helst med Partipolitik at skaffe, det er Resultatet af en ren saglig Overvejelse gennem mange, mange Aar.

Dernæst vil jeg gøre nogle Bemærk-